

Høyesterett ^{RP 17/8-96} har mye på si

Høyesterettsdommerne utgjør lønnsadelen blant dommere. Ekstra-inntekter, formuer og adresser på beste Oslo vest er typisk.

HÅKON LETVIK

Ekstraarbeide er utbredt blant norske høyesterettsdommere, og kan gi et tilskudd til lønnen på adskillige hundre tusener av kroner. I Danmark har 15 av 17 høyesterettsdommere ekstra verv eller inntekter og situasjonen er ikke stort annerledes i Norge.

Mens Den norske Dommerforening er opptatt av å høyne lønnsnivået blant dommerne, stiller dommerne i Høyesterett i særklasse. På grunn av at Høyesterett skal ha en uavhengig stilling, og ikke være avhengig av lønnsforhandlinger og ulike myndigheters «velvilje», blir høyesterettsdommernes lønninger fastsatt av Stortinget.

Opp 45 000 kroner

Høyesterettsjustitiarius Carsten Smith fikk lønnen hevet fra 630 000 til 725 000 kroner fra 1. mai i år. Høyesterettsdommerne fikk sin lønn hevet fra 555 000 kroner til 600 000 kroner fra samme dato.

Dommerne har i mange år sakkert akterut i forhold til lederstillinger i Staten, noe ekstra verv og ekstra inntekter i en viss grad har bøtet på. Rikets øverste dommere hadde en lønnsvekst på bare en prosent fra 1991

til i år, mens lederlønningene i Staten økte nesten ni prosent.

Høyesterettsdommernes solide formuer tyder også på at dommerne også i sin tidligere yrkeskarriere har hatt et lønnsnivå som ikke bare er til å leve av, men som også har gitt mulighet for å legge noe til side.

Aftenposten har sett nærmere på høyesterettsdommernes lønns-, formues og boligforhold, basert på ligningsprotokollen fra 1994 - det sist tilgjengelige år.

Store ekstraintekter

Høyesterettsdommerne har nesten uten unntak inntekter i tillegg til den statlige lønnen - fra private eller offentlige verv i nevnder, råd og granskingskommisjoner eller som voldgiftsmenn og fra forfatterskap.

Etter ligningsprotokollen å dømme har den enkelte høyesterettsdommer ekstraintekter på flere hundre tusen kroner i tillegg til den statlige lønnen. Hvor inntektene kommer fra har til nå vært en privat sak mellom den enkelte høyesterettsdommer og ligningsvesenet - uten ubehagelige spørsmål om ekstralønner kan ha betydning for dommerens integritet og uavhengighet.

Ned i lønn

Men den advokat som søker og blir utnevnt til høyesterettsdommer, må likevel regne med å gå ned i lønn. Gleden over klingende mynt må til en viss grad erstattes av gleden over rettsskapende virksomhet, et givende

arbeid og en autoritet som knapt noe annet embede i Norge gir.

Tidligere advokat Eilert Stang-Lund hadde i 1994 en netto skattbar inntekt på 2,1 millioner før han ble utnevnt til høyesterettsdommer. Formuen var samme år på 4,2 millioner. Advokat og professor Magnus Aarbakkes netto lønn i 1994 var på 1,5 millioner kroner og formuen var på 3,3 millioner kroner.

Men også de andre dommerne hadde i 1994 solide lønninger i tillegg til statslønnen på 555 000 kroner.

Bor best

En gjennomgang av høyesterettsdommernes boligadresser viser at samtlige dommere bor på beste vestkant, i Bærum eller i Asker. De mest «folkelige» adressene Aftenposten kunne finne frem til lå i Ullevålsveien ved St. Hans haugen, på Kampen og på Nordstrand. Ingen av høyesterettsdommerne bodde i noen av drabantbyene på øst- eller vestkanten, på Grunerløkka eller i de østlige bydelene.

De fleste høyesterettsdommerne er i 60-årene, mens noen av de yngste er i 50-års alderen. Et embede som høyesterettsdommer er ansett som noe av det «gjeveste» en jurist kan bli utnevnt til, og det er da også bare de skarpeste juristene som etter en lang og variert karriere får plass i det eksklusive dommerkollegium.

 <http://www.aftenposten.no>

10 på topp

(netto inntekt og formue i 1994)

Jens Bugge:
1 037 000, 1 447 000

Tore Sinding-Larsen:
955 000, 2 992 000

Carsten Smith:
832 100, 2 478 000

Tore Schei:
803 300, 513 000

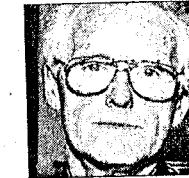
Karenanne Gussgard:
760 700, 1 081 000

Jan R. Skåre:
711 300, 2 324 000

Steinar Tjomsland:
692 900, 696 000

Rolv Hellesylt:
660 900, 510 000

Gunnar Aasland:
629 300, 1 009 000

Ketil Lund:
619 600, 165 000

De øvrige høyesterettsdommere hadde netto skattbare inntekter som varierte fra 465 000 og opp mot 600 000 kroner og formuer på fra 500 000 og opp mot millionen.

Ønsker åpenhet om dommeres verv

Høyesterett ønsker åpenhet om dommernes verv. Et register skal opprettes for å gi offentligheten innsikt.

HÅKON LETVIK

- Før en dommer påtar seg et ekstra verv, skal det drøftes med justitiarius. Det er en gammel ordning fra før min tid, sier høyesterettsjustitiarius Carsten Smith, som selv nylig har fått det «tunge» vervet som formann i den kommisjonen som skal utrede domstolens uavhengighet og stilling.

I kommisjonens møte 9. september skal det drøftes om også spørsmålet om dommeres verv og ekstrainntekter skal utredes - et tema som nå ligger utenfor kommisjonens mandat.

- Bakgrunnen for at vi nå i Høyesterett arbeider med et register, er at vi har registrert at det er interesse for slike spørsmål i den offentlige debatt. Det er en ny og uventet situasjon at offentligheten viser en slik interesse for Høyesterett, men vi hilser utviklingen med glede. Vi har ingen verv som vi behøver å skjule for offentligheten, og jeg mener at de verv som høyesterettsdommerne har ikke er til skade for habiliteten, sier Smith. Han ser ikke bort fra at det enkelte ganger kan skje at en dommer blir inhabil hvis han eller hun skal delta i behandlingen av en sak, hvor vedkommende dommer har et verv for en av partene, f.eks. en bank. - Men dommerne er alltid særdeles nøye med å ta opp slike spørsmål, og jeg har ikke opplevet dette som noe praktisk problem, sier Smith.

Det gjenstår fortsatt en del arbeide med registeret, hvilke verv som skal omfattes av registreringen, og på hvilken måte offentligheten skal få tilgang til registeret.

Vurderer vervene

Før det tas stilling til om en dommer bør påta seg et verv, vurderes det om vervet vil gå ut over dommergjerningen eller om det vil være uheldig av hensyn til dommerens uavhengighet.

- Med i vurderingen er også om vervet kan gi en positiv erfaring for dommeren. Det hører også med at en del av de verv som høyesterettsdommere har, blir betraktet som en byrde. Likevel kan det være riktig av Høyesterett å stille en dommer til disposisjon, sier Smith.

Reglene varierer fra land til land

Hensynet til at en dommer skal være fri og uavhengig blir tillagt sterk vekt i de land som har bestemmelser om dommeres bierverv.

NORGE: Ingen spesielle regler annet enn habilitetshensyn og regler om at ansatte i Staten ikke kan ha ekstrajobb som går ut over hovedstillingen. Vanlig at dommere er med i råd, nevnder, utvalg og at de er voldgiftsmenn og får ekstra betalt for dette.

FINLAND: Ekstraverv må ikke gå ut over dommerens arbeide eller forårsake inhabilitet. Alle verv skal innrapporteres til domstolens leder.

SVERIGE: Ekstraverv må ikke svekke dommerens uavhengighet. Forslag om at dommere må be om forhåndsgodkjennelse for ekstra verv er drøftet, men ikke vedtatt.

DANMARK: En dommer som øns-

ker å påta seg et fast verv, må få dette godkjent av et råd av overordnede dommere. Et forslag om at dommere en gang pr. år må rapportere til domstolens leder alle verv, er under vurdering. Spørsmålet om dommernes uavhengighet har stått sentralt i en utredning som nå er avsluttet.

ISLAND: En dommer som vil påta seg et lønnet verv, må gi melding til Justisdepartementet på forhånd. Departementet må innen to uker gi melding tilbake, hvis vervet blir ansett som uforenlig med dommerens stilling.

NEDERLAND: Et verv må ikke svekke dommerens uavhengighet. Dommeren må gi beskjed om alle sine verv til domstolens leder. Registeret er offentlig tilgjengelig.

TYSKLAND: Dommere kan påta seg ekstra verv, med arbeidsgiverens tillatelse. Tillatelse blir ikke gitt hvis vervet går ut over dommerens arbeidskapasitet, uavhengighet og

upartiskhet eller hvis det er uforenlig med dommerstandens anseelse.

FRANKRIKE: Verv eller lønnet ekstrajobb blir betraktet som uforenlig med en dommers integritet og uavhengighet. Lederen for den enkelte domstol kan tillate en dommer å drive med undervisning eller annen virksomhet som ikke svekker domstolen og dommerens uavhengighet.

ENGLAND: Dommere har ikke tillatelse til å påta seg lønnede verv. De kan heller ikke ha ulønnede verv som kan bli gjenstand for offentlig diskusjon eller som tar for mye tid. Dommere som deltar i offentlige komitéer får ikke ekstra betalt.

USA: Dommere kan ha ekstrajobb hvis det ikke svekker deres habilitet. Inntektene fra slike verv må ikke overstige 15 prosent av dommerlønnen. Dommerne må en gang i året gi rapport om hvilke verv og hvilke inntekter de har hatt. Opplysningene er offentlig tilgjengelige.

Aftenposten Lørdag 17. august 1996

NYHETER

3

LÖNNSTOPPENE: Høyesterettsdommerne fikk lønnen hevet fra 550 000 til 600 000 kroner i mai i år. I tillegg til lønnen fra staten har de, nesten uten unntak, betydelige ekstrainntekter.

ARKIVFOTO